

— ALTID LAVE PRISER! — Følg os på

MITSUBUTO **3 ÅR GARANTI**

Et batteri passer til ALLE maskiner

Batterioplader **Batteri 18V**
 Passer til Mitsubishi 18V værktøj og et-navneværktøj.
 2 Ah Varenr. 18264 **199,-**
 4 Ah Varenr. 18265 **349,-**
 99,-

Skruemaskine
 18V, boraksel, LED-arbejdslys, opbevaringsboks, bitholder og 10 stk. bits, 2 x 1,3 Ah genopladeligt Li-ion batteri, Hæftighed, ubelastet: 250 omdr./min. Maks. drejningsmoment: 4,8 Nm. Momentindstillinger: 6 + 1. Varenr. 88553 **149,-**

Trekantsliber
 Ekskl. batteri og lader. Brugt Mitsubishi 18V batteri. Automatisk støvopsugning. Hæftighed, ubelastet: 12000 omdr./min. Stålbånd: 1,50 x 140 x 60 mm. Varenr. 85334 **199,-**

Vinkelsliber
 Ekskl. batteri og lader. Brugt Mitsubishi 18V batteri. Ekst. skærm. Hæftighed, ubelastet: 6-9600 omdr./min. Slivestruer: Ø115 mm. Varenr. 85329 **249,-**

Børehammer
 Ekskl. batteri og lader. Brugt Mitsubishi 18V batteri. Sliper og slagfunktion. Hæftighed, ubelastet: 0-1000 omdr./min. Slagkraft: 0-5500 slag/min. Maks. klapvinkel: betonenkelt fra: 13/10/16 mm. Varenr. 85327 **349,-**

Stifte-/klammepistol
 Antal stifter: Ca. 20 stk./min. Kapacitet magasin: 100 stk. Maks. stiftmængde: 15-20 mm. Stifterer skævt. Med LED-arbejdslys og magnetkugler. Varenr. 87110 **449,-**

Stiftepistol
 Stiftene: 18 Stk. Stifter: Ø 1,25 x 1,25 mm. Stiftene: 18-50 mm. Kapacitet: 100 stifter/min. LED-arbejdslys. Varenr. 87111 **699,-**

2 **Frugt fra 25 kr for foresendelse under 20 kg.**

'Vi er ved at ødelægge kulturen'

Alt tænkes i kvantiteter, tests og markedsundersøgelser. Det piner nytænkningen ud af alt, og vi må have et kvalitetsbegreb tilbage i måden at tænke på, siger kunstneren Bjørn Nørgaard, der er aktuell med sin netop afslørede model til regentparrets sarkofager. Information mødte ham til en snak om tradition og modernitet, og om hvordan man får kulturen tilbage i den politiske dagsorden

 Karen Syberg

I sine unge dage blev Bjørn Nørgaard i høj grad opfattet som en provokatør. Der var for eksempel hesteofringen på Louisiana, som hensatte dyrevenner i chok, selv om slagtingen blev udført af en professionel slagter. Og sammen med kunstnerne Erik Hagens og Tom Krøyer har Bjørn Nørgaard også siddet ti dage i isolation i Oslo for at opfordre til *love-in* i slotsparken under en stor nordisk ungdomsbiennale.

»Vi havde overtrådt alt mellem himmel og jord og stod til 15 år,« fortæller han. »Men dommeren, en ældre mand, måske en gammel modstandsmand, syntes tydeligvis, at anklageren var skudt i hovedet, så han sagde, at vi kunne vælge mellem at blive dømt eller udvist af riget. Så ville vi gerne udvises! Men to dage senere rejste vi tilbage.«

Vejen til dronningens gobeliner synes lang. Og senest har Bjørn Nørgaard leveret udkast til sarkofager til dronningen og prins Henrik. Hvordan hænger hans historie sammen?

Moderniteten

»I løbet af 1970'erne, hvor vi var ved at komme ud på den anden side af minimalisme, popkunst osv. begyndte man at diskutere de tre ideologier, som moderniteten har frembragt: Liberalismen, socialismen og fascismen - groft sagt.

Fælles for socialismen og liberalismen er, at de er totalt materialistiske, mens fascismen jo vælter sig i irrationalisme. Socialisme og fascisme er til gengæld fælles om at være totalitære ideologier, men man glemmer, at det samme gælder for liberalismen, der heller ikke anerkender andre formers ret til at eksistere.«

»Der er kort sagt en totalitær tendens indbygget i moderniteten. Samtidig er den kulturdarwinistisk, mennesket vil langsomt blive mere og mere fornuftigt og udviklet, og religion og tradition vil forsvinde af sig selv, har man ment. Men nu har vi levet i den forestilling i ca. 100 år, og vi må konstatere, at intet tyder på, at mennesket er blevet mere fornuftigt, eller at irrationelle forestillinger har mistet deres betydning for individet.«

»Derfor gik vores overvejelser på, at vi, i stedet for at overlade alt det ikke materielle til reaktionen, ville inddrage hele spektret i vores værker.«

»Opgaven går for mig ud på at undersøge, om man kan skabe et rum, hvor det moderne og traditionen kan knyttes sammen.«

»Da jeg begyndte på gobelinerne, spekulerede jeg meget over det. Det var i 1988, og så faldt Muren året efter. Det var samtidig med, at jeg skiftede fra at være EU-modstander til at være for EU. For mig at se er EU nationalstatens og det folkelige demokratis eneste chance for at overleve. Som sådan er en nation en anakronisme, jeg ser ikke nationalstaten som en økonomisk eller militær magt. Men nationerne kan være med til at fastholde forskellighed i en globaliseret verden. Der dør tre-fire sprog om dagen og dermed en særlig

måde at erkende verden på. Det er ikke kun naturen, der forarmes. Det interesserer mig at forsøge at skabe et forståelsesrum for særegenhed, og det har jeg forsøgt med gobelinerne.«

»Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti har udnyttet det tomrum, der opstod i moderniteten,« påpeger Bjørn Nørgaard. »De stiller alle de relevante spørgsmål, og giver alle de forkerte svar. Men i stedet for at tage deres spørgsmål alvorligt, har centrum-venstre kun givet sig til at diskutere de forkerte svar!«

»Indvandringen er et problem for alle mennesker, der bor her i Danmark. Vi har også en tradition og en kultur, som vi vil bevare. Men i stedet for at nedgøre den ene, må vi få de forskellige kulturer til at hænge sammen.«

Det arbejder Bjørn Nørgaard med på mange måder, siger han. Han er formand for det særlige bygningssyn, han har været professor på Kunstakademiet og medlem af Akademirådet - blandt meget andet.

Historien

Bjørn Nørgaard fik tidligt en historisk fornemmelse, fortæller han. »Vi havde lærere, der slæbte os med til historiske steder - Dybbøl Banke og Roskilde Domkirke for eksempel. Jeg har sjasket rundt og kigget på kongelige gravmæler, fra jeg var barn. Og man opdager jo, at man går fra århundrede til århundrede. Man kan aflæse, hvordan man i næsten et årtusind har opfattet kongemagten - og politikken, døden og religionen.«

- Hvad kan man aflæse om kongemagten på din dobbeltsarkofag?

»Regentparret ville gerne have en moderne sarkofag, altså et gravmæle, de bliver begravet neden under dem, ikke i dem. Derfor kunne jeg lave dem helt transparente som en henvisning til demokratiet, og indeni er der et hulrum, hvor jeg i selve glasset modellerer en figur. Men hulrummet er tomt, en henvisning til den tomme grav, altså en kristen allusion.«

- Og til, at de kongelige i dag ikke har politisk magt?

»Det kan man også lægge i det.«

Eks-skolen

Men som antydnet indledningsvis begynder historien længe før. I Tania Ørums store værk om Eks-skolen, *De eksperimenterende tressere*, kan man læse, at Bjørn Nørgaard var dens yngste medlem, og at det i øvrigt var et temmelig hårdt miljø. Han blev sat til at male stakitter på Per Kirkebys malerier, forstår man.

Bjørn Nørgaard smiler. »Jeg blev ikke sat til noget, men jeg tjente penge ved at male stakit på malerierne. Jeg fik fem kroner pr. stav. Man havde jo ingen penge, der var ikke noget, der hed kontanthjælp og SU. Man kunne tjene lidt på snekrads på Nørrebro, hvor man selv skulle møde op med en skovl. Man havde mange småjob, vi gik også med reklamer for Studenternes Reklameomdeling, men de var dårlige betalere, vi måtte love dem tærsk. Jeg havde heldigvis en meget stor kammerat,« griner Bjørn Nørgaard.

»Fra 1965 deltog jeg i de happenings, vi lavede rundt omkring, og der kunne vi også risikere bank, folk blev virkelig aggressive. Men efterhånden smeltede den kunstneriske og den politiske undergrund sammen, der opstod et konglomerat med ABCinema, tidsskriftet *Hætsj* og Kongressen for Kontakt, Kommunikation og Kærlighed, Projekt Hus og Det ny Samfund.«

Livet på Livø

»Vi fra Eks-skolen lavede en stamme. Vi ville bosætte os på Livø, vi sejlede dertil medbringende køer, grise og en masse frø. Det lykkedes heldigvis ikke, men i stedet lavede vi et gartneri i Løgstør inde på fastlandet.«

- Hvad var meningen med det?

»Det var ikke så sjovt bare at tage hjem med uforrettet sag, og vi havde jo købt en masse grøntsagsfrø. Køerne og grisene og udsæden kunne vi sælge, men frøene kunne vi ikke komme af med. Så såede vi dem, og det væltede op med kål og gulerødder, jeg husker at vi solgte et vognlæs hvidkål til Den Rejsende Højskole, og desuden solgte vi til de lokale brugsforeninger. Det var mig og Thomas Døssing, der i dag er teoretisk atomfysiker på Niels Bohr Institutet, som stod for gartneriet.«

»Der havde været en vis asymmetri mellem vores indkøb og vores behov. Vi havde blandt andet købt frø til kinesiske ræddiker, og da de allesammen kom op, regnede vi ud, at vi kunne sende en ræddike til hver eneste eksisterende kineser!«

Eks-skolens trykkeri

Der var både Eks-skolen og Eks-skolens trykkeri. Det sidste udsprang af arbejdet med at trykke plakater på Charlottenborg til en stor festival, fortæller Bjørn Nørgaard.

»På det tidspunkt var kontor-offsetmaskinerne dukket op, hvilket betød en folkelig udbredelse af muligheden for selv at lave bøger. Pludselig kunne enhver udbrede sine gudsjammerlige meninger. Vi så teknologien som verdens frelse!«

»I begyndelsen havde vi en hollandsk kuf, som vi ville lave til et sejlede aktivitetscenter. Når der så var strejker og demonstrationer, kunne vi sejle hen til dem, og folk kunne komme om bord og trykke deres løbesedler og plakater.«

»Vi, Erik Hagens, Tom Krøyer, Lene Adler Petersen, mig selv og Ole Strandberg, havde også trykkeriet med til den nordisk ungdomsbiennale i Oslo, hvor vi blev arresteret. Der udstillede vi en art aktivitetscenter, hvor vi inviterede alle Oslos slumstormere, hele den politiske undergrund til at trykke. Vi lavede et nummer af *Hætsj*, og så trykte vi de plakater, hvor vi opfordrede til en *love-in* i slotsparken og blev udvist.«

Man ofrer retsprincipperne

- Tror du, I ville have taget så ubekymret på sagen i dag?

»Verden har ændret sig. På grund af terrorfrygt har vi fået en retstilstand, der ikke er overvældende liberal. Jeg er ikke enig med Cepas i noget andet, men

her har de ret. Hvis man fuldstændig afvikler den liberale, demokratiske retsstat for at beskytte den, er det jo hul i hovedet!«

»Jyllands-Posten og præsten Katrine Lilleør mener ganske vist, at kunstnerne er nogle tøsedrenge, hvis de ikke vil ofre livet, men samtidig er man parat til at ofre alle mulige retsprincipper for at andre *ikke* skal ofre livet. Men man kan ikke beskytte et åbent samfund ved at lukke det.«

»Jeg er helt enig i, at en af Vestens positive frembringelser er ytringsfrihed, forsamlingsfrihed, trykkefrihed osv. Alle de værdier, vi har med fra de borgerlige revolutioner. Men vi lever i en anderledes verden nu end i 17-,18-,1900-tallet. Vi har så svært ved at vænne os til, at Vesten ikke længere er nummer et, men en del af globaliseringen. Vi kan ikke forudsætte, at det vi siger, er det eneste, der gælder. Vi skal lære, at vi er en del af verden, hvor mange værdier står til diskussion, og indgå i en ægte dialog.«

Holbergs visdom

- Hvad mener du om Politikens undskyldning til Muhammeds efterkommere?

»Jeg kan ikke fordrage denne Anders Fogh Rasmussen-retorik med, at vi ikke skal undskylde noget som helst og ikke høre efter andre.«

»Jeg kan godt lide anekdoten, som blandt andet er blevet tillagt Holberg, der møder to officerer på fortovet. 'Vi går ikke af vejen for et fjols', siger de. Hvortil Holberg letter på hatten og svarer: 'Men jeg går gerne af vejen for to!' Det er den positive udlægning af Politikens reaktion. Jeg er ikke enig i, at vi skal være 100 procent konfrontatoriske, der er mange indgange til at få andre til at indse argumenter, man mener er rigtige.«

»Kampen for ytringsfriheden har kostet mange menneskeliv, deriblandt en del af mine kollegers. Ytringsfriheden er noget dyrebart, og den skal bruges med respekt for dem, der har tilkæmpet os den. Det synes jeg ikke altid, man viser.«

»Folk vil gerne have frihed, men de glemmer at kampen for frihed var en del af oplysningsprojektet. Med frihed følger også en forpligtelse til at være *oplyst*, men i dag vil ingen tage det ansvar. Man må huske, at frihed er kulturskabt, den kan hurtigt forsvinde. Jeg går ind for et nyt oplysningsprojekt, der bygger på de globale realiteter, vi må udvikle et frihedsbegreb i global sammenhæng.«

Kun én kulturminister

Vi taler om, hvad dette betyder for kulturen, og jeg spørger, hvad Bjørn Nørgaard ønsker, at Per Stig Møller, vores nye kulturminister, skal gøre.

»Vi har én kulturminister, og han hedder Claus Hjorth Frederiksen,« fastslår han. »Men måske Per Stig Møller kan løfte diskussionen på samme måde som enkelte andre kulturministre har formået, Julius Bomholt, Bodil Koch og Kresten Helveg-Petersen. De fik gjort kunst og kultur til en del af den politiske dagsorden, og det er meget vigtigt. Vi bruger nemlig alt for mange ressourcer på reproduktion og renovation og alt for få på ideer, kreativitet og

udvikling af kvalitet, fordi man kun kan tænke i kvantiteter, tests, markedsundersøgelser osv. Det piner nytænkningen ud af alt. Vi må have et kvalitetsbegreb tilbage i måden at tænke på. Det fås gennem viden, talent og begavelse.«

»Penge er kun en katalysator mellem ideer og produktion. Når vi i dag har finanskrisen, er det fordi, markedet er lige så slemt til at skabe bureaukrati som staten. Finansfolkene er markedets bureaukrater. Og hvis en klasse får magt, vil den udvide den langt ud over, hvad der er brug for,« fastslår Bjørn Nørgaard og citerer den russiske anarkist Bakunin: »Der findes ikke noget så skadeligt for selv det mest fornuftige menneske end i længere tid af have magt over andre.«

AKTUELLE BØGER FRA INFORMATION

Tre Guineas
Virginia Woolf

Kr. 239,95

butik.information.dk/products/tre-guineas

Hvis historie er det?
Rebecca Solnit

Kr. 239,95

butik.information.dk/products/hvis-historie-er-det

Feministisk teori
bell hooks

Kr. 239,95

butik.information.dk/products/feministisk-teori

Caliban & heksen
Silvia Federici

Kr. 279,95

butik.information.dk/products/caliban-heksen

INFORMATION'S BUTIK

Du sparer 15% på bøger som abonnent på Information
<<https://butik.information.dk/>>